ULKOMINISTERIÖ
Oikeuspalvelu
OIK-20

LAUSUNTO

PF0Y3ULX-18

14.05.2021

Eduskunnan
liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Viite
HE 78/2021 vp; kirjallinen asiantuntijalausunto liikenne- ja viestintävaliokunnan 20.5.2021 kokoukseen

Asia
Asiantuntijalausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle Wienin katsastussopimuksen muutosten hyväksymiseksi ja sopimuksen voimaansaattamiseksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt ulkoministeriöltä asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä HE 78/2021 vp eduskunnalle Wienin katsastussopimuksen muutosten hyväksymiseksi ja sopimuksen voimaansaattamiseksi.

Ulkoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ulkoministeriö puoltaa hallituksen esitystä.

Ulkoministeriö on 18.11.2020 (PC0TQ3XT-26_1) lausunut luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Ulkoministeriön aiemmin esittämät huomiot on huomioitu esityksessä.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Wienin katsastussopimukseen liitetyt normit 3 ja 4 sekä normien 1–4 muutokset. Esityksessä käsitellyt määräykset ovat tulleet kansainvälisoikeudellisesti voimaan vuosina 2018–2020, mutta niitä ei ole hyväksytty ja voimaansaatettu Suomessa perustuslain edellyttämällä tavalla. Nyt tilanne kansallisen menettelyn osalta korjattaisiin hallituksen esityksellä oikeustilan selkeyttämiseksi.

Esitykseen sisältyy myös lakiehdotus Wienin katsastussopimuksen ja sen normien (sellaisena kuin ne ovat muutettuna) niiden määräysten nostamisesta laintasoisiksi, jotka kuuluvat Suomessa nykytulkinnan mukaan lainsäädännön alaan. Tasavallan presidentti on aikanaan vuonna 2001 silloisen käytännön mukaisesti päättänyt sopimuksen ratifioinnista ja se on saatettu voimaan tasavallan presidentin asetuksella (SopS 35/2001), koska sopimuksen ei tuolloin katsottu sisältävän lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, vaan lähinnä asioita, joista oli vuonna 2001 säädetty asetuksilla tai viranomaismääräyksin. Sopimuksessa määrätyistä asioista on kuitenkin sittemmin säädetty Suomessa laintasoisesti, minkä vuoksi määräykset (tai osa niistä) nykytulkinnan mukaan kuuluvat lainsäädännön alaan perustuslain 94 ja 95 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Postiosoite
PL 176
00023 VALTIONEUVOSTO

Eteläesplanadi 4

Vaihde
+358-(0)295-350 000

Telefax
+358-(0)9-629 840

Kuten edellä on selostettu, hallituksen esityksen tarkoituksena on yhtäältä hyväksyä ne Wienin katsastussopimuksen ja sen normien muutokset, joita ei ole Suomessa aiemmin vielä hyväksytty, ja toisaalta esityksen tarkoituksena on nostaa lain tasolla voimaansaatetuiksi kaikki ne sopimus- ja muutosmääräykset, jotka kuuluvat nykykäsityksen mukaan lainsäädännön alaan.

Hallituksen esitys on jossain määrin poikkeuksellinen, sillä siinä esitetään jo kansainvälisesti voimaantulleiden muutosten jälkikäteistä kansallista hyväksymistä ja voimaansaattamista laintasoisena. UM:n näkemyksen mukaan tällainen menettely on kuitenkin käsillä olevassa tapauksessa perusteltua. Ensinnäkin Wienin katsastussopimuksen 2 artiklan 5 kohta vaikuttaa mahdollistavan sopimuksen yksittäisten normien irtisanomisen. Näin ollen Suomella on edelleen tosiasiallinen mahdollisuus hyväksyä (tai vaihtoehtoisesti irtisanoa) kyseiset normit ja muutokset. Lisäksi sopimusmääräyksiä on Suomessa tietyissä, poikkeuksellisissa tapauksissa esitetty aiemminkin jälkikäteen eduskunnan hyväksyttäväksi (ks. HE 216/2005, joka koski ns. FAO:n kasvinsuojeluyleissopimusta) tai nostettu jälkikäteen laintasoisiksi (ks. HE 32/2004 vp ja HE 84/2014 vp).

Sopimusmuutosten voimaansaattaminen edellyttää Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumusta muutosten voimaantulemiseksi Ahvenanmaalla, koska tieliikenne kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 21 kohdan mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Sopimuksen ja siihen liitettyjen normien määräykset kuuluvat kokonaisuudessaan Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan. Niille tarvitaan siten Ahvenanmaan itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukainen Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntä.

Liitteet -

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Osaston nimi
OIK-20 Kitta Kangas

Asiasanat	VALTIOSOPIMUKSET, LIIKENNE, LIIKENNESOPIMUKSET
Hoitaa	**OIK-20**
Hoitaa UE	
Koordinoi	
Tiedoksi	OIK-01; OIK-02; OIK-10; OIK-40; TUO-02; TUO-10; VNEUS
	LVM
Laatija jakanut	